

СОВЕТ
НОВОИШЛИНСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ ДРОЖЖАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧҮПРӨЛЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА ИШЛЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

Яңа Ишле авылы
РЕШЕНИЕ

КАРАР

2021 елның 01 апреле

№8/2

Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Яңа Ишле авыл жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу һәм карау тәртибен раслау түрүнда

«Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда » 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федеरаль законның 261 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Яңа Ишле авыл жирлегеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Яңа Ишле авыл жирлегеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Күшымта итеп бирелә торган Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Яңа Ишле авыл жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу һәм карау тәртибен расларга.
2. Яңа Ишле авыл жирлегенең рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәғълүматының рәсми порталында әлеге каарны халыкка игълан итәргә.
- 3.Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотам.

Яңа Ишле авыл жирлеге башлыгы:

Р.У.Мухаметзянов

РАСЛАНГАН:
Татарстан Республикасы Чүпрәле
муниципаль районы Яңа Ишле
авыл жирлеге Советының 2021
нче елты 01 нче апреле 8/2
номеры карары белән

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Ишле авыл жирлегендә
инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту,
фикер алышу һәм карау тәртибе

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Әлеге тәртипне жайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Ишле авыл жирлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйле рәвештә барлыкка килә торган мәнәсәбәтләрне жайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны керту, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйле мәнәсәбәтләргә карата, Әгәр Татарстан Республикасы Законында һәм (яисә) Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актында һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Ишле авыл жирлеге Советы карарларында башкасы каралмаган булса, әлеге тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

Статья 2. Инициативалы проектлар

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Ишле авыл жирлеге (алга таба - муниципаль берәмлек) халкының муниципаль берәмлек халкы өчен яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукуы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча тәкъдим әлеге Тәртиптә аңлатыла.

2. Инициативалы проект үз эченә түбәндәгә мәгълүматларны алырга тиеш:

- 1) муниципаль берәмлек халкы өчен яисә аның бер өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау (статья 2007 елның 2 августындағы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);
- 2) әлеге проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чыгымнарны алдан исәпләү;

- 5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызықсынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мәлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
- 7) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен бу акчаларны, инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, файдалану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлек бюджеты акчалары күләменә курсәтү;;
- 8) әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның өлешиенә курсәтмә, аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак.

3. Инициативалы проект үз эченә әлеге статьяның 2 өлешиндә каралған белешмәләр алған, инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары күшүлүрга мөмкин.

Статья 3. Инициативалы проектлар халық мәнфәгатьләрендә тормышка ашырыла ала торған территорияне билгеләу

1. Инициативалы проектлар муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин: 1) торак пункт; 2) торак пунктлар Төркеме.
2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл иту хокукуы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл иту буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү максатларында муниципаль берәмлек башкарма комитеты карары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындағы карар белән) муниципаль берәмлек территориясен округның бер өлешиенә булғу каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициативалы проектлар муниципаль берәмлек территориясенең (округ) тиешле өлеши чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

Бүлек 2. Инициативалы проектларны тәкъдим иту һәм фикер алышу

Статья 4. Проектның инициаторлары

1. Инициативалы проектны көртү турындағы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:
  - 1) уналты яшькә житкән һәм муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнан торған инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем));
  - 2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
  - 3) иске авыл жирлеге.
2. Әлеге статьяның 1 өлешиндә күрсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):
  - 1) инициативалы проект әзерлиләр;
  - 2) инициативалы проект турында фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм иту турындағы мәсьәлә буенча гражданның фикерен ачыклауны тәэмин итәләр;
  - 3) муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициативалы проект көртәләр;
  - 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерүдә катнашалар;

- 5) муниципаль берәмлекнен әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукий актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны үтиләр.
3. Инициатив төркем төзү һәм аның әлеге статьяның 2 өлешендә курсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итүе беркетмә белән рәсмиләштерелә.
4. Әлеге статьяның 2 өлешендә курсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар территориаль иҗтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә.
5. Әлеге статьяның 2 өлешендә курсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар Иҗтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

Статья 5. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау

1. Инициативалы проект муниципаль берәмлек халкы яисә аның бер өлешендә яшәүчеләр тарафыннан якланырга тиеш, алар мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла.
2. Проект инициаторы гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:
  - 1) гражданнар жыенында инициативалы проектны карау;
  - 2) Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференцияндә инициатив проектны карау, шул исәптән гражданнар жыелышында яки конференцияндә;
  - 3) гражданнарны сораштыру үткәрү;
  - 4) инициативалы проектка ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю.
3. Проект инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану турында Карап кабул итәргә хокуклы.

Статья 6. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы каары белән билгеләнә һәм үткәрелә.
2. Жыелыш муниципаль берәмлек территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу проектны гамәлгә ашыру муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, Муниципаль берәмлек территориясенең төрле өлешләрендә берничә жыелыш үткәрелергә мөмкин.
3. Жыелышта унтугыз яшькә җиткән Тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.
  - 1) жыелыш көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү өчен, халыкның уртак булу рәвешендә көндезге формада үткәрелә

4. Бер жыелышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Әлеге очракта жыелышны оештыру һәм үткәрү буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.
5. Жыелыш үткәрү, документлар әзерләү һәм жибәрү буенча чыгымнарыны проект инициаторы башкара.
6. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты проект инициаторына жыелышны үткәрудә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәрү өчен бушлай бина бирә. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткәрү өчен бирелә торган урыннар исемлеге билгеләнергә мөмкин.
7. Жыелыш 50 кешедән торган катнашучылар арасында хокуклы дип санала.

Статья 7. Жыелышка әзерлек

1. Жыелыш үткәрү түрүнде проект инициаторының карарында күрсәтелә:
  - 1) фикер алышу өчен жыелыш үткәрелә торган инициативалы проект;
  - 2) жыелышны үткәрү формасы (көндезге);
  - 3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелышны көндезге-читтән торып уздыру очрагында-халыкның тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;
  - 4) жыелышны уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелышны көндезге-читтән торып уздыру очрагында - шулай ук тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык каарларын кабул итүне тәмамлау датасы һәм мондый каарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен маҳсус сайттан файдалану түрүнда Карап кабул итү вакыты;;
  - 5) жыелышны көндезге формада уздырыла торган жыелышта катнашучылар йә жыелышны көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча фикер алышуларда катнашучыларның фаразланыла торган саны, жыелышны көндезге-читтән торып уздыру очрагында;
  - 6) жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткәрү түрүнда хәбәр итү ысууллары.
2. Проект инициаторы муниципаль берәмлек Башкарма комитетына жыелышны үткәрү түрүнда 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр жибәрә.
3. Жыелыш үткәрү түрүнда хәбәрнамәдә күрсәтелә:
  - 1) проект инициаторы түрүнда белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны түрүнда белешмәләр, авыл торак пунктнының исеме, исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны);
  - 2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр;
  - 3) жыелышны оештыру һәм үткәрү буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары.
  - 4) жыелышны үткәрудә ярдәм итү, шул исәптән жыелышны үткәрү өчен бина бирү (жыелышны көндезге-читтән торып үткәрү очрагында) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча Халык тавыш бирү өчен маҳсус сайттан файдалану түрүнда үтенеч.
4. Жыелышны үткәрү түрүнда белдерү проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткәрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан

имзалана. Инициатив төркем исеменнән жыелышны үткәру турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Жыелышны үткәру өчен бина бирү түрүндагы үтенечнамә булган очракта, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты хәбәрнамә көргән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткәру өчен бина бирү мөмкинлеге түрүнда хәбәр итә яки жыелышны үткәру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртергә тәкъдим итә. Проект инициаторы әлеге тәкъдим алышаңнан соң өч көн эчендә жыелышны үткәру урынын һәм (яки) вакытын үзгәртугә ризалык яки ризалашмау түрүнда хәбәр итәргә тиеш.

6. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты жыелышны үткәру, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе түрүнда мәгълүматларны Чүпрәле муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәренең " бүлгөндә яки маҳсус сайтта урнаштыра.:

- 1) жыелыш үткәру түрүнда хәбәр көргән көннән өч көн эчендә;
- 2) проект инициаторы ризалыгы белән жыелышны үткәру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәрту түрүнда тәкъдим белән ризалашканнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны көндезге-читтән торып уздырганда).

7. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты, жыелыш үткәрудә ярдәм итү проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләргә хоқуклы. Вәкаләтле вәкилне билгеләү түрүнда муниципаль берәмлек Башкарма комитеты проект инициаторына алдан хәбәр итә.

Статья 8. Жыелышны көндезге формада үткәру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданнарны муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана торган форма буенча исемлек тәзу белән теркәүне тәэммин итә. Жыелышта катнашкан гражданнар исемлеге жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча каарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алыш бару өчен рәис һәм сәркатип сайлана.

4. Рәис жыелышны алыш бара, көн тәртибендәге сорауларны игълан итә, жыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән каарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Сәркатип жыелыш беркетмәсен алыш бара, анда жыелыш тарафыннан кабул ителгән барлык каарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелгән. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

6. Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) жыелышны үткәру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 3) жыелышның рәисе һәм сәркатибе түрүнда яшәү урыны күрсәтелгән белешмәләр;

- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның әчтәлеге;
- 5) көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән каарлар.

Статья 9 . Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясен үткәру

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшкә житкән кешеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба - конференция) үткәрелергә мөмкин.
2. Конференция әлеге Тәртипнәң 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә, әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.
3. Конференцияне үткәру турында проект инициаторы Каарында, әлеге Тәртипнәң 8 статьясындагы 1 өлешендә каралған нигезләмәләр белән беррәттән, курсәтепергә тиеш:
  - 1) 16 яшкә житкән 100 кешедән 1 делегаттан да ким булмаган делегатлар сайлау өчен вәкиллек нормасы;
  - 2) делегатлар сайлау өчен жыелышлар үткәру вакыты һәм тәртибе.
4. Конференция беркетмәсeneң аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында жыелышлар беркетмәләре тора.

Статья 10. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю

- 1.проектның инициаторы - инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзалары жыю (алга таба-имзалар жыю).
- 2.инициативалы проектларга ярдәм итү өчен имзалар саны, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертеп, егерме биштән дә ким булмаска тиеш.
3. имзалар жыю киләсе тәртиптә башкарыла:
  - 1) имзалар аларны кул кую кәгазенә керту юлы белән жыела, аның формасы муниципаль берәмлекнәң башкарма комитеты тарафыннан раслана;
  - 2) имза кәгазендә инициатив проект курсәтелә, аңа ярдәм йөзеннән имза жыю гамәлгә ашырыла;
  - 3) бу подпинном листе куела имза яшәүче һәм аны керту датасы. Имза һәм аны керту датасын кеше үз кулы белән куя. Кул кую кәгазенә кертелүче Кулланучы турындагы мәгълүмат, имзалар жыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Мәгълүматлар кульязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашны куллану рәхсәт ителми;
  - 4) бер үк инициативалы проект бары тик бер тапкыр гына хуплауга хокуклы;
  - 5) һәр язылу проект инициаторы вәкиле имзасы белән расланырга тиеш. Имза салу кәгазе тәмамланганнын соң, имза жыючы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәү урынын үз кулы белән курсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны керту датасын куя;
  - 6) имзалар жыйганда култамга кәгазен шәхси һәм әйләнеш яғында тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта яклар имзаларның бердәм нумерациясенә ия, ә имза жыюны

гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле тұрында танықлыклар имза салучының соңғы имзасыннан соң икенче якка куела;

7) имза жыйганда һәр затның "персональ мәғълұматлар тұрында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләплөр нигезендә рәсмиләштерелә торған шәхси мәғълұматларны әшкәртүгә ризалығы алынырга тиеш

Статья 11. Гражданнарның фикерен ачыклау өчен сораштыру үткөрү, әлеге инициативалы проектка ярдәм иту

1. Гражданнарны әлеге инициативалы проектка ярдәм иту тұрында аларның фикерен ачыклау өчен сораштыру (алға таба - сораштыру) муниципаль берәмлек халқы инициативасы белән яисә аның инициативасы белән үткәрелә, аларда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

1. Сораштыру билгеләу өчен проект инициаторы муниципаль берәмлек советына гариза жибәрә, анда күрсәтелә:

- 1) инициативалы проект, аңа қарата сораштыру уздырырга тәкъдим ителә;
- 2) проект инициаторының тәкъдимнәре:
  - а) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары тұрында;
  - б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торған (тәкъдим ителә торған) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру тұрында;
  - в) сораштыру үткөрү методикасы тұрында;
  - г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халқының минималь саны тұрында;
- 3) проект инициаторы тұрында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәу яки тору урыны тұрында белешмәләр, авыл торак пунктінің Исеме, Исеме, қараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

2. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнен барлық әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнен 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торған кименде 10 муниципаль берәмлек кешесе имза сала. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага (фамилияләренә, исемнәренә, атасының исемнәренә, аларның яшәу яки тору урыны тұрында белешмәләргө) кул куйған затлар тұрында белешмәләр күрсәтелә.

3. Муниципаль берәмлек Советы гариза көргөн көннөн 30 көннөн дә соңға калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләу яки сораштыру билгеләүдән баш тарту тұрында Карап кабул итә.

4. Әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итудә катнашкан муниципаль берәмлек халқының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрес итеп билгеләргө мәмкінлек бирмәсә, сораштыру үткөрү тұрындағы инициативаны тәкъдим итүнен әлеге статьяда билгеләнгән тәртибен бозу сораштыру билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнарны сораштыру муниципаль берәмлекнәң норматив-хокукий акты белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

6. Сораштыруда муниципаль берәмлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнаша ала, аларда 16 яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

7. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты сораштыру нәтиҗәләрен проект инициаторына, аларны әзерләгәннән соң, 3 эш көненнән дә соңга калмычка житкерә.

Бүлек 3. Инициативалы проектларны керту һәм карау

Статья 12. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициативалы проектлар керту

1. Инициатива проектын керткәндә муниципаль берәмлек Башкарма комитетына тапшырыла:

1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары күшүлүргө мөмкин;

2) әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исеменнән муниципаль берәмлек Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карапы;

3) жыен, гражданнар жыелышлары яки конференцияләре беркетмәсе, гражданнардан сораштыру нәтиҗәләре һәм (яки) муниципаль берәмлектә яшәүчеләр тарафыннан инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул куелган битләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициатива проектын караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы булып торучы турыдан-туры муниципаль берәмлек Башкарма комитеты белән үзара хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла яисә игълан ителгән кыйммәт белән, аны жибәргәндә һәм кертемнәрнең тасвирламасы белән почта аша жибәрелә.

3. Проектны керту датасы булып, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны муниципаль берәмлекнәң башкарма комитеты алган көн тора.

4. Әгәр Документлар муниципаль берәмлек Башкарма комитетына турыдан-туры, инициатива проектын караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла икән, күрсәтелгән затка, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан аларның исемлеген һәм алыну датасын күрсәтеп, документлар алу өчен расписка бирелә. Расписка муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан документлар кабул ителгән көнне тапшырылырга тиеш.

13. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия

1. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия (алга таба - комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төzelә.

2. Комиссия 5 кешене тәшкил итә.

3. Комиссиянең персональ составы муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карапларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

4. Комиссия комиссия рәисе, Комиссия рәисе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшендә катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

---

[1] комиссия төзү мәжбүри булып тора очракта гына конкурс сайлап алу.

5. Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеге белән житәкчелек итә;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын төзи;
- 3) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

- 1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэммин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;
- 2) комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткәрү датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;
- 3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алыш бара.

8. Комиссия әгъзасы:

- 1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;
- 2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
- 3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
- 4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
- 5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

10. Комиссия утырыши анда аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэммин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырыши турында проектны башлап җибәрүчеләргә аны үткәрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект тұрында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан каарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылған затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия каары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булғанда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары каарлар кабул итү тұрынdagы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия тарафыннан кабул ителгән қарар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы Комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиешле язма рәвештә үзенең аерым фикерен бәян итәргә хокуклы.

16. Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылғаннан соң өч әш көне эчендә имзалана.

17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә күл куелған көннән соң килүче әш көненнән дә соңға калмыйча, аны муниципаль берәмлек Башкарма комитетына жибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты башкара.

Статья 14. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты инициативасы проектын карау тәртибе

1. Инициативалы проект муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан кертелгәннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициатив проект керту тұрынdagы мәгълүмат, мәгълүмат стендларында һәм Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек бүлегендә инициатив проект кертелгәннән соң өч әш көне эчендә урнаштырылға тиеш һәм әлеге Тәртипнен 2 статьясындагы 2 өлешиндә күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары тұрында булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициатив проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге тұрында, аларны тапшыру вакыты күрсәтелеп, хәбәр ителә.

3. Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде әш көне тәшкіл итә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшкә житкән муниципаль берәмлек халкы жибәрергә хокуклы. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр муниципаль берәмлек Башкарма комитетына мөрәжәгать итүче тарафыннан тұрыдан-турғы тапшырыла яисә почта аша жибәрелә.

4. Инициативалы проект буенча искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне комиссия башкара.

5. Инициативалы проектны карау нәтижәләре буенча комиссия муниципаль берәмлек башлығына әлеге статьяның 7 өлешиндә күрсәтелгән каарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия каарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән очракта, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвиrlау белән, комиссия

муниципаль берәмлек башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

6. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткәрү турында белдерү проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия тәкъдимнәрен исәпкә алып яки конкурс нәтижәләре буенча муниципаль берәмлек башлыгы тубәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) муниципаль берәмлек бюджеты турынdagы каарда каарлган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берәмлек бюджеты проектын төзү hәм карау (муниципаль берәмлек бюджеты турынdagы каарга үзgәрешләр керту) тәртибе нигезендә тиешле максатларга hәм (яисә) муниципаль берәмлек бюджеты турынdagы каарда каарлган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берәмлек бюджеты проектын төзү hәм карау тәртибе нигезендә инициативалы проектны хупларга hәм аны эшне дәвам итәргә);

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга hәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга.

8. Муниципаль берәмлек башлыгы инициативалы проектка ярдәм күрсәтүдән баш тарту турында тубәндәге очракларның берсендә карар кабул итә:

- 1) инициатив проектны керту hәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү; ;
- 2) инициативалы проектның федераль законнар hәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы законнары hәм башка норматив хокукий актлары, муниципаль берәмлек уставы таләпләренә туры килмәве;;
- 3) җирле үзидарә органнарында кирәkle вәкаләтләр hәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәk булган акчалар күләмендә муниципаль берәмлек бюджеты акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр булмаган).;
- 5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;
- 6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча каар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

10. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты, ә әлеге статьяның 8 өлешендәгэ 5 пунктында каарлган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының җирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы hәм әлеге статья нигезендә карала.

Статья 15. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс сайлап алуны комиссия башкара.

2. Конкурс сайлап алу критерияләре булып тора:

1) халыкның инициативалы проект хәл итүгө юнәлдерелгән проблемаларны билгеләүдә һәм аны гамәлгә ашыруда катнашу дәрәҗәсе;

2) инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек.

3. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында башкарыла.

4. Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.

5. Конкурс нәтижәләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган яисә узмаган дип иғълан итү турында Карап кабул итә.

6. Конкурс сайлап алуын узган инициатив проект дип иғълан ителә, ул барлық критерийлар буенча максималь суммар балл алган.

Статья 16. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлек башлыгы карар чыгара.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны курсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән Чараның атамасы;

2) муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкцияләү, сатып алу, үткәрү (чаралар) h. б.);

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүләп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

4) заказчи, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты);

6) инициатив түләүләр күләмен бүләп биреп, объектны (чараларны) үткәрүгә объектның күз алдында тотылучы (чик) бәясе яисә чараны (чараларны) үткәрүгә чараларның ин чик күләме;

7) объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүләп биреп, чараны (чараларны) үткәрүгә чараларның ин чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

Статья 17. "Интернет" мәгълүмат-коммуникация чөлтәрендә инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының инициатив проектын карау, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акча средстволарыннан файдалану, милек һәм (яки) аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның хезмәт катнашуы турында мәгълүмат мәгълүмат стендларында басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм Чүпрәле муниципаль

районының рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге муниципаль берәмлек бүлегендә урнаштырылырга тиеш.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре турында муниципаль берәмлек Башкарма комитеты хисабы, инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә Чүпрәле муниципаль районаның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек бүлегендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.